

Tekst: Ruben Decaluwé (Universiteit Gent - Faculteit Diergeneeskunde - Vakgroep Voeding, Genetica en Ethologie – Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde) & Willem Van Praet (Dierengezondheidszorg Vlaanderen – Dierenarts varkensgezondheidszorg)

PARTUSINDUCTIE

Partusinductie bij zeugen wordt frequent toegepast in Vlaanderen. Uit recent onderzoek blijkt dat ongeveer 30% van de bedrijven partusinductie toepast, vooral bij zeugen die laattijdig zouden werpen. Het induceren gebeurt meestal door het injecteren van een prostaglandinepreparaat, al dan niet gevolgd door toediening van oxytocine 24 uur later.

Belangrijke redenen om de partus te induceren zijn dat men het geboorteproces beter kan opvolgen en dat men meer zorg kan besteden aan de pasgeboren biggen. Andere voordelen zijn het samenvallen van handelingen in de kraamstal, het vermijden van weekendwerk, en het beperken van de spreiding in geboortedata. Dit laatste is zeer belangrijk in bedrijven die meerwekenproductiesystemen toepassen voor de zeugen.

Het induceren van de partus is echter niet vrij van gevaren en moet op een correcte manier gebeuren. Het tijdstip van inductie en de dosering van oxytocine zijn hierbij belangrijk. Wat het tijdstip van inductie betreft, is het best om zich niet te baseren op cijfers uit boeken, maar wel op cijfers vanuit de eigen zeugenboekhouding.

Ga de gemiddelde drachtduur van uw zeugenstapel na en induceer de partus ten vroegste twee dagen eerder. Indien de partus vroeger ingezet wordt, stijgt de kans op onderontwikkelde biggen en hiermee het aantal doodgeboren biggen, evenals de kans op sterfte in de kraamstal en op verminderde groei. Een belangrijke opmerking hierbij is dat men de drachtduur van de eigen zeugenstapel natuurlijk enkel kan nagaan wanneer deze dieren niet geïnduceerd worden! Induceren voor dag 113 wordt sowieso afgeraden. Veranderingen in de zeugenstapel (bijvoorbeeld ander ras, aankoop van veel jonge zeugen, verandering van voederstrategie) kunnen een invloed hebben op de drachtduur. In deze gevallen is het belangrijk om de gemiddelde drachtduur opnieuw te controleren.

Het gebruik van oxytocine 24 uur na toediening van prostaglandine beperkt de variatie in tijdstip van werpen, maar men mag het niet te vroeg toedienen en ook niet teveel doseren. Oxytocine wordt best niet toegediend voordat de baarmoederhals ontsloten is. Het probleem is dat het tijdstip van volledige ontsluiting sterk verschilt tussen individuele zeugen en niet op een praktische manier te bepalen is. Oxytocine toedienen vroeger dan 24 uur na de prostaglandine-injectie wordt afgeraden. Overdosering kan leiden tot teveel baarmoedercontracties, waardoor de bloedvaten in de placenta teveel worden dichtgedrukt. In beide gevallen kunnen de biggen in zuurstofnood komen, waardoor ze ofwel dood geboren worden, of minder vitaal ter wereld komen. Overdosering van oxytocine kan bijkomend leiden tot uitputting van de spiercellen van de baarmoeder, waardoor het geboorteproces trager verloopt. Als vuistregel wordt bij intramusculaire toediening een dosis van 0,5 ml aangehouden worden voor de gelten, 1 ml voor de oudere zeugen.

CONCLUSIES

- Partusinductie kan talrijke voordelen opleveren maar is niet vrij van gevaren. Voer daarom geen standaard partusinductie uit, maar induceer enkel indien nodig!
- Partusinductie gebeurt meestal met een intramusculaire injectie van prostaglandine, al dan niet 24 uur later gevolgd door een injectie met oxytocine.
- Gebruik 1 ml oxytocine.
- Induceer maximaal twee dagen voor de gemiddelde drachtduur van uw eigen bedrijf. Kennis van de effectieve drachtduur van de eigen zeugen is daarom van groot belang! Hoewel wetenschappelijke studies aantonen dat het mogelijk is om te induceren op 113 dagen van de dracht, is ons aanvoelen vanuit de resultaten van het project dat het vaak beter is om wat langer te wachten. Induceren op zijn minst 114 dagen na de laatste inseminatie lijkt ons daarom aangewezen.

OVER HET PROJECT

Voor het demoproject werden 15 bedrijven geselecteerd die kampten met een probleem van teveel uitval. Het percentage doodgeboren biggen en uitval in de kraamstal samen bedroeg meer dan 24%. Daarnaast werden ook vier bedrijven geselecteerd met een percentage uitval lager dan 19%. Op veertien van de vijftien bedrijven met een te hoge uitval in de kraamstal werd partusinductie standaard toegepast, variërend van dag 113 tot dag 115. Op de vier bedrijven met een aanvaardbare uitval werd geen standaard partusinductie uitgevoerd.

Bovenstaande instellingen werken mee aan dit demonstratieproject.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland.

Dit artikel werd o.a. gepubliceerd in volgende vakbladen:

- *Varkensbedrijf (juni 2012) p. 40 tot 41*
- *Management en Techniek (8 juni 2012) p. 11 tot 12*
- *Landbouwleven (29 juni 2012) p. 13*